

PATVIRTINTA

Utenos vaikų lopšelio-darželio

„Gandreliš“ direktoriaus

2017 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-80

UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GANDRELIS“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Utenos vaikų lopšelio-darželio „Gandreliš“ (toliau – Mokyklos) tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu.

2. Tvarkos aprašo tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kad vaikai jaustųsi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai būtų išklausomi ir vertinami.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1 į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2 kiekvienas administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, Mokykloje pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3 kiekvienas Mokyklos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti esant smurto ir patyčių situacijai;

4.4 veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ir smurtaujančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1 Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksniai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2 Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1 žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkalbėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2 fizinės patyčios, smurtas: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3 socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4 elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ ar paveikslėlių siuntinėjimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą ar santykius, pažeminti ir kt.

6. Smurtas – tai fizinės jėgos panaudojimas, grasinimas tai padaryti, turint tikslą ką nors fiziškai ar psichologiškai paveikti, tuo keliant faktinę at potencialią žalą kito asmens sveikatai, išlikimui, raidai ir orumui.

7. Smurto rūšys:

7.1 emocinis smurtas – kito asmens nuolatinė neigiama nuostata dėl vaiko, jo individualumo nepripažinimas, pozityvios socializacijos trikdymas, sukeltas ar galintis sukelti žalą vaiko fizinei, psichikos, socialinei raidai;

7.2 fizinis smurtas – kito asmens veiksmai prieš vaiką, sukeltas tam vaikui skausmą ir/ar galintys sukelti arba sukeltas sveikatos bei raidos sutrikimų;

- 7.3 seksualinis smurtas – kito asmens veiksmai prieš vaiką, kuriais tas asmuo siekia patirti seksualinį pasitenkinimą arba gauti pelno iš seksualinių ar su jomis susijusių paslaugų.
8. Smurto/patyčių stebėtojas – asmuo – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias ir smurtą.
9. Smurtą/patyčias patiriantis asmuo – vaikas, iš kurio tyčiojamas ar smurtaujama.
10. Smurto/patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių ir smurto dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

11. Patyčių ir smurto prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, socialinis pedagogas, o jos vykdyme dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.
12. Mokyklos vadovas atsako už smurto ir patyčių rekomendacijų įgyvendinimą Mokykloje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi Mokyklos vaiko gerovės komisija.
13. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinis pedagogas, kurie kasmet:
 - 13.1 inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 13.2 remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 13.3 Teikia siūlymus Mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Mokykloje.
14. Mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Mokykloje nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai.
15. Tikslinga vykdyti veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauti su vaikų tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.
16. Pozityvus mikroklimato kūrimas Mokykloje: kuriama ugdymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama, ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos vaikų stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo Mokyklos bendruomenei jausmai:
 - 16.1 vaikų pozityvių vertybių formavimas, skatinimas išsakyti savo nuomonę, idėjas, skaninamas bendruomeniškumas, vaikų dalyvavimas prasmingose veiklose, kuriant pozityvų Mokyklos mikroklimatą;
 - 16.2 tėvų įtraukimas, jų skatinimas dalyvauti kuriant saugią ugdymosi aplinką (įtraukiant juos į priemonių planavimą, atstovavimą Mokyklos bendruomenei, kitas veiklas).
17. Vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti integruojamas į ugdymo turinį, vykdant prevencines programas, per neformaliojo švietimo veiklas, savanorystę, pilietiškumą.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

18. Visais įtariamų smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Mokyklos darbuotojas reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės, ar kitų asmens ypatybių:
 - 18.1 įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;
 - 18.2 jei vaikui reikia pagalbos, būtina kreiptis į asmenis, galinčius suteikti pagalbą (tėvus, globėjus ar rūpintojus), Mokyklos darbuotojus ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 18.3 informuoti grupės auklėtoją apie įtarimus ir/ar įvykusį smurto atvejį, patyčias, pateikti įrodymus;

18.4 jei informuoja tiesiogiai Vaiko gerovės komisijos pirmininką ar socialinį pedagogą apie įtariamą smurtą/patyčias, kartu pateikti užpildytą pranešimo formą apie smurtą ar patyčias (rekomenduojama forma 2 priede).

19. Grupės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamą smurto atvejį ir/ar įvykusias patyčias:

19.1 išsiaiškina situaciją;

19.2 organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

19.3 užpildo pranešimo apie smurtą ar patyčias formą (rekomenduojama forma 2 priede), ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar socialiniam pedagogui;

19.4 toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku ir socialiniu pedagogu, informuoja apie pokyčius.

20. užpildytą formą priėmęs asmuo (Vaiko gerovės komisijos pirmininkas ar socialinis pedagogas) formą registruoja Smurto ir patyčių registracijos žurnale;

21. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

21.1 numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, su visa grupe, kt. priemonės) supažindina su nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

21.2 informuoja Mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

21.3 vykdo numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

22. Vaikui smurtavusiam ar pasityčiojusiam iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs tokius atvejus, turėtų informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi atitinkamų veiksmų.

23. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs tokius atvejus, turėtų informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi atitinkamų veiksmų.

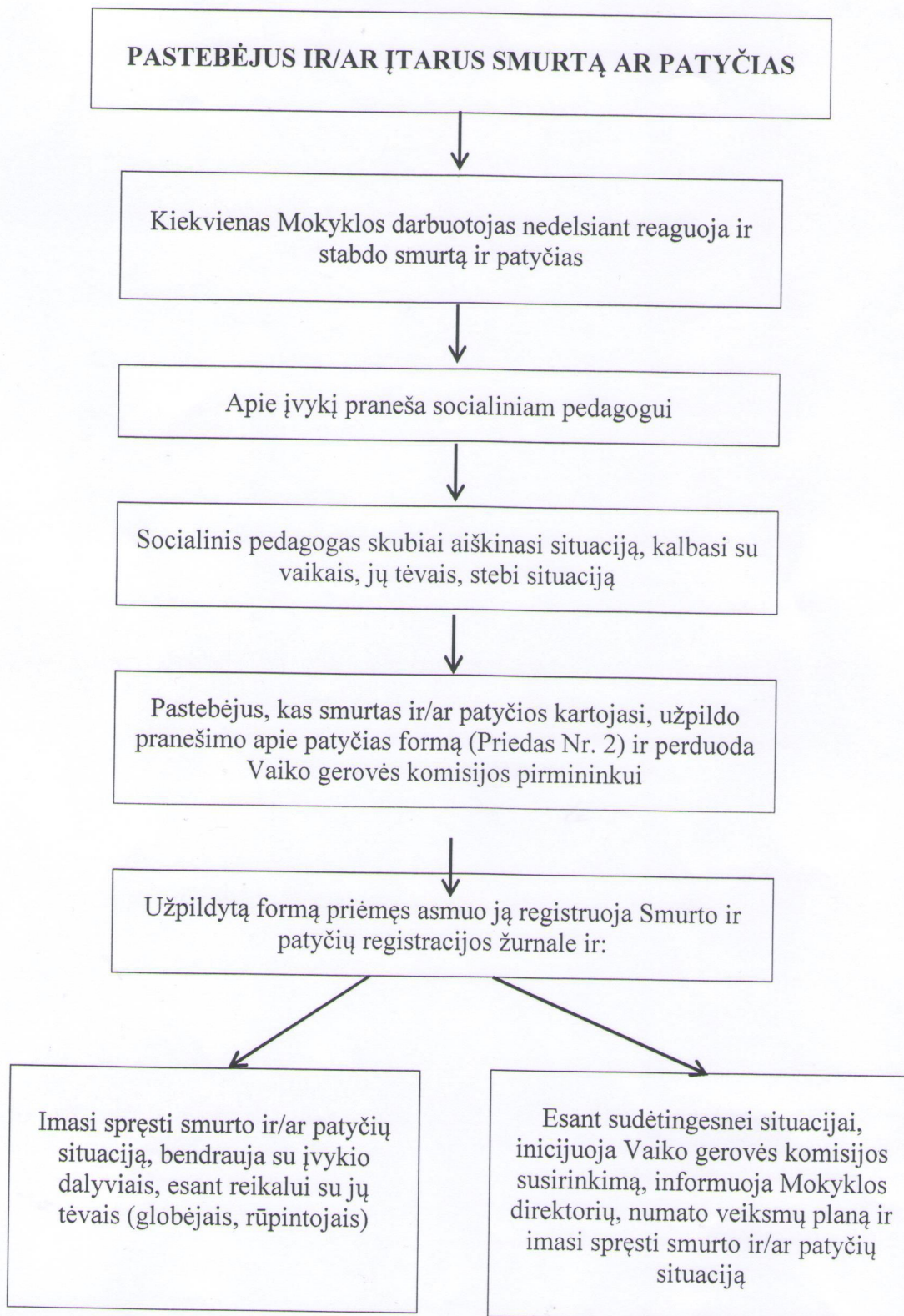
24. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie Mokyklos darbuotojo patiriamą smurtą ar patyčias arba Mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi/smurtavimą, privalo nedelsiant imtis priemonių.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Visi dokumentai, esantys vaiko byloje, ir duomenys, susiję su vaiku bei jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

26. Kiekvienais mokslo metais atliekama anoniminė vaikų apklausa, siekiant išsiaiškinti smurto ir patyčių situaciją Mokykloje. Apklausos duomenys apibendrinami.

**UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GANDRELIS“
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS PAGALBOS PLANAS**

**UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GANDRELIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

.....
(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kam pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	

Duomenys apie smurto ir/ar patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio smurtą ir/ar patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/ų, kuris/kurie smurtavo ir/ar tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/ų, stebėjusio/ų smurtą ir/ar patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsami informacija apie įvykį:

--

Kokia smurto ar/ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:

--

Veiksmų po įvykio planas, su: (pildo grupių auklėtojai arba socialinis pedagogas)

Vaiku, patyrusiu smurtą ar/ir patyčias:	
Vaiku, kuris smurtavo ar/ir tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Dalyvių tėvais: (esant poreikiui)	
Kitais Mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	